

Οι 9 Μούσες, οι Επιστήμες και οι Τέχνες

(Απόσπασμα "περί Μουσών", από το βιβλίο "ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ" του Δημήτρη Βαρδίκου)

Η παράδοση αναφέρει:

- Δύο Μούσες εφεύραν τη θεωρία και την πράξη στη μάθηση.
- Τρεις Μούσες εφεύραν τους τρεις μουσικούς τόνους αδρόν, μέσον και ισχνόν τις τρεις χορδές της Λύρας, τις τρεις προσωδίες οξεία, βαρεία, περισπωμένη και τους τρεις χρόνους παρεληλυθότα, ενεστώτα, μέλλοντα τα τρία πρόσωπα, τους τρεις αριθμούς, το τρίγωνο των αστέρων και άλλα τριάριθμα.
- Τέσσερις Μούσες εφεύραν τις τέσσερις διαλέκτους: αττική, ιωνική, αιολική και δωρική.
- Πέντε Μούσες τις πέντε αισθήσεις: όραση, γεύση, όσφρηση, αφή και ακοή.
- Επτά Μούσες εφεύραν τις επτά χορδές της λύρας, τις επτά Ουράνιες ζώνες, τους επτά πλανήτες και τα επτά φωνήεντα του ελληνικού αλφάβητου.

1. **Πολυμνία** (ή Πολύμνια ή Πολυάμνια). Το όνομα Πολυμνία από το πολύς και ύμνος, επειδή υμνεί πολλούς ανθρώπους ή από το πολλών και μνήμη, επειδή μνημονεύει πολλούς στην ιστορία. Ήταν προστάτισσα των θεϊκών ύμνων αλλά και της υποκριτικής μίμησης, της γεωμετρίας, της ιστορίας, της γραμματικής κ.ά. Τη ζωγράφιζαν να κοιτά προς τον Ουρανό με στεφάνι από δάφνη και μαργαριτάρια στο κεφάλι, λευκό φόρεμα, με τη λύρα στα χέρια της και την επιγραφή Πολυμνίας κ Μύθους.

Πολυμνία = 80+70+30+400+400+40+50+10+1 = 1081 => 10+8+1= 19 =>1+9= 10 =>1+0=1

2. **Ουρανία** ήταν προστάτισσα των Ουρανίων Σωμάτων και γενικά της αστρονομίας που ανακάλυψε. Σύμφωνα με την παράδοση με το Διόνυσο γέννησε τον Υμέναιο και με τον Απόλλωνα το Λίνο. Ζωγράφιζαν την Ουρανία στεφανωμένη με α-

στέρια και προμετωπίδιο, μπλε φόρεμα, μπροστά της τρίποδα που επάνω είχε την ουράνια σφαίρα και διαβήτη.

Ουρανία = $70+400+100+1+50+10+1 = 632 \Rightarrow 6+3+2=11 \Rightarrow 1+1=2$

3. **Τερψιχόρη** επινόησε το χορό, την άρπα και την παιδεία. Ονομάστηκε Τερψιχόρη, επειδή ετέρπετο, ευχαριστιόταν με το χορό. Ίσως και από τη μάθηση (που τέρπει τους ακροατές). Στην παράδοση αναφέρεται πως γέννησε με το Στρυμόνο το Ρήσο και με τον Άρη το Βίστωνα ή ακόμη με τον Αχελώο τις Σειρήνες. Την Τερψιχόρη ζωγράφιζαν δαφνοστεφανωμένη και με προμετωπίδιο να κρατά άρπα και να χορεύει χαρούμενη, ενώ τα πόδια της μόλις να ακουμπούν τη γη και με την επιγραφή Τερψιχόρη λύρα.

Τερψιχόρη = $300+5+100+700+10+600+70+100+8 = 1893 \Rightarrow 1+8+9+3=21 \Rightarrow 2+1=3$

4. **Μελπομένη** ήταν προστάτισσα της Τραγωδίας, επειδή αυτή την επινόησε, της ρητορικής και της μουσικής μελωδίας. Ονομάστηκε Μελπομένη από την λέξη μολπήν επειδή δι αυτής μέλπουσιν οι άνθρωποι όλοι τους αγαθούς. Η Μελπομένη με τον Αχελώο, κατά μία παράδοση, γέννησε τις Σειρήνες. Τη ζωγράφιζαν να φορεί μάσκα τραγωδίας, θυμωμένη, δαφνοστεφανωμένη με σκήπτρο, ρόπαλο στα χέρια και την επιγραφή Μελπομένη Τραγωδία.

Μελπομένη = $40+5+30+80+70+40+5+50+8 = 328 \Rightarrow 3+2+8=13 \Rightarrow 1+3=4$

5. **Θάλεια** ή **Θάλλεια** ήταν Έφορος της Κωμωδίας. Ανακάλυψε την κωμωδία, τη γεωμετρία, την αρχιτεκτονική και τη γεωργία. Ήταν προστάτισσα και των Συμποσίων. Το όνομα Θάλεια = θάλλειν τα φυτά, ή από του Θάλεια στα (συμπόσια) ή... επειδή θάλλουσιν εις πολλούς αιώνας οι επαινούμενοι δια των ποιημάτων... Έλεγαν πως ο Παλαίφατος ήταν γιος της. Τη ζωγράφιζαν στεφανωμένη με κισσό, νέα και χαμογελαστή, να κρατά κωμική μάσκα. Άλλες φορές δαφνοστεφανωμένη με πράσινο πανωφόρι και την επιγραφή Θάλεια Κωμωδία.

Θάλλεια = $9+1+30+30+5+10+1 = 86 \Rightarrow 8+6=14 \Rightarrow 1+4=5$

6. **Καλλιόπη** ήταν η ανώτερη και επισημότερη από τις άλλες αδελφές της Μούσες. Συνόδευε τους βασιλείς και τους ανώτατους άρχοντες για να επιβάλλει με τα λόγια της υποταγή και δικαιοσύνη. Η Καλλιόπη ήταν προστάτισσα των ηρωικών ποιημάτων και της ρητορικής. Ονομάστηκε Καλλιόπη, επειδή είχε ωραία όψη, πρόσωπο. Την ονόμαζαν και Καλλιέπειαν, επειδή ήταν ευρέτρια της ποίησης. Σύμφωνα με την παράδοση η Καλλιόπη γέννησε τον Ορφέα, τις Σειρήνες, τον Κυμόθεο κ.ά. Ζωγράφιζαν την Καλλιόπη νέα και ωραία, με άνθη στο κεφάλι ή κισσό, στο δεξιό χέρι να κρατά δάφνες και στο αριστερό δύο βιβλία, πολλές φορές την Ιλιάδα και την Οδύσσεια.

Καλλιόπη= 20+1+30+30+10+70+80+8=249=> 2+4+9=15 => 1+5= 6

7. **Ευτέρπη** ανακάλυψε διάφορα μουσικά όργανα, τα μαθήματα, και τη διαλεκτική. Τα μαθήματα τέρπουν τους ανθρώπους, αλλά και *είναι εύτερπεις οι λόγοι των πεπαιδευμένων*. Η Ευτέρπη με το Στρυμόνα γέννησε το Ρήσσο. Τη ζωγράφιζαν δαφνοστεφανωμένη να παίζει αυλό ή να τον κρατά. Δίπλα της βρισκόταν όργανα μουσικά και κείμενα, ο Έρωτας και δένδρα με τον τραγουδιστή Τέττιγα (τζιτζίκι).

Ευτέρπη= 5+400+300+5+100+80+8= 898=> 8+9+8=25 => 2+5= 7

8. **Κλειώ** ή **Qλειώ** (Q=Κόππα) ανακάλυψε την Ιστορία (και την κιθάρα). Η ιστορία ονομαζόταν Κλειώ, επειδή αναφέρεται στο Κλέος (που ανήκει στους ήρωες του παρελθόντος), που μας διηγούνται οι συγγραφείς μέσα από τα βιβλία. Σύμφωνα με την παράδοση, η Κλειώ κατηγόρησε την Αφροδίτη επειδή ερωτεύθηκε τον Άδωνι. Η Αφροδίτη ανταπέδωσε: Την οδήγησε στο σπίτι του Πίερου και την έκανε να τον ερωτευθεί. Η Κλειώ με τον Πίερο γέννησε τον Υάκινθο. Με το Μάγνητα (πατέρα του Πίερου) γέννησε τον Ιάλεμο, τον Υμέναιο και το Λίνο. Ζωγράφιζαν την Κλειώ δαφνοστεφανωμένη και με πορφυρό ένδυμα. Στο δεξί της χέρι κρατούσε μία σάλπιγγα και στο αριστερό ένα βιβλίο, που έγραφε Κλειώ Ιστορία. Στα πόδια της υπήρχε το Κιβώτιο της Ιστορίας.

$$\text{Qλειώ} = 90+30+5+10+800=935 \Rightarrow 9+3+5=17 \Rightarrow 1+7=8$$

9. **Ερατώ** είναι η ευρέτρια των ερωτικών ποιημάτων, του γάμου, (και της ποιήσεως, της μουσικής και της διαλεκτικής). Το όνομα Ερατώ από το έρεσθαι και από τη λέξη έρωσ και εραστής. Τη ζωγράφιζαν καθιστή, να φορά ροδοστέφανο (στεφάνι από τριαντάφυλλα), με τη λύρα και το τόξο του έρωτος στα χέρια και την επιγραφή Ερατώ Ψάλτριαν. Ο Απολλώνιος ο Ρόδιος ξεκινά το τρίτο κεφάλαιο του τέταρτου μέρους στα Αργοναυτικά με: *''Και τώρα Μούσα Ερατώ, έλα κοντά μας και πες μας πώς ο Ιάσοντας έφερε το χρυσόμαλλο Δέρασ από τον ερωτά του στη Μήδεια, γιατί έχεις τις χάρες της Κύπριας Αφροδίτης και φέρνεις τη μαγεία στα ανύπαντρα κορίτσια''*.

$$\text{Ερατώ} = 5+100+1+300+800=1206 \Rightarrow 1+2+0+6=9$$

Από την αρχαία ελληνική γραμματεία

Αρσένιος “Αποφθέματα”, 10,33b,4-8

Κλειώ ιστορίας· Ἡρόδοτος.

Μελπομένη τραγωδίας· Εὐριπίδης.

Τερψιχόρη λύρας· Πίνδαρος.

Καλλιόπη ποιήσεως· Ὅμηρος.

Πολυμνία γεωμετρίας· Εὐκλείδης.

Θάλεια κωμωδίας· Μένανδρος.

Εὐτέρπη αὐλῶν· Στησίχορος.

Ἐρατὸ κυμβάλων· Ἑρμῆς.

Οὐρανία ἀστρονομίας· Ἄρατος.

Διόδωρος Σικελιώτης “Βιβλιοθήκη ιστορική” 4,7,3-4,24.

Σε καθεμία από αυτές προσάπτουν τις αντίστοιχες επιδόσεις στους κλάδους των τεχνών, όπως ποίηση, τραγούδι, παντομίμες και χορούς, αστρονομία και τις λοιπές τέχνες.

Οι περισσότεροι συγγραφείς μύθων τις περιγράφουν παρθένες, επειδή οι άνθρωποι πιστεύουν πως οι αρετές που προκύπτουν από την παιδεία είναι αδιάφθορες.

Τις ονόμασαν Μούσες επειδή «μυούν» τους ανθρώπους, που σημαίνει τους διδάσκουν τα καλά και συμφέροντα που αγνοούν οι απαίδευτοι. Όσο για το όνομα της καθεμιάς, λένε, απονέμοντάς τους τον αντίστοιχο όρο, ονομάζουν

την **Κλειώ** από τον έπαινο που αποδίδει η ποίηση σ' εκείνους που εγκωμιάζονται και περιποιεί μεγάλη δόξα [κλέος] στους επαινούμενους,

την **Ευτέρπη** από την τέρψη που παρέχει στους ακροατές με τα αγαθά που προσφέρει η παιδεία,

τη **Θάλεια**, επειδή όσοι εγκωμιάζονται στα ποιήματα «βάλλουν» επί χρόνους πολλούς,

τη **Μελπομένη** από τη μελωδία με την οποία ψυχαγωγεί τους ακροατές,

την **Τερψιχόρη** από την τέρψη που παρέχει στους μαθητές της με τα αγαθά που προέρχονται από την παιδεία,

την **Ερατώ** από το ότι κάνει τους μορφωμένους ποθητούς και αξιέραστους,

την **Πολυμνία** από το ότι με τους πολλούς ύμνους κάνει διάσημους εκείνους των οποίων η φήμη απαθανατίζεται με τα ποιήματα,

την **Ουρανία** από το ότι όσοι μορφώνονται από αυτήν ανεβαίνουν στα ουράνια διότι με τους στοχασμούς και τις σκέψεις αιωρούνται οι ψυχές σε ύψη ουράνια και

την **Καλλιόπη** από την καλή της φωνή [όπα], που σημαίνει ότι με την εξαιρετική της ευφράδεια γίνεται αποδεκτή από τους ακροατές.